

ikke er vedtaget med hjemmel i grundloven, Folketingets forretningsorden eller den øvrige lovgivning, har en retlig betydning, er bl.a. behandlet af Henrik Zahle i Dansk forfatningsret 1 (1995), side 297 ff. Zahle anfører (side 312) sammenfattende følgende:

»Efter min opfattelse må folketingsbeslutninger anerkendes som retligt relevante. Og tilsvarende gælder med hensyn til udvalgsberetninger. Heraf følger, at sådanne tilkendegivelser kan og skal tages i betragtning som en del af det retskildegrundlag, som myndigheder arbejder efter.«

I den øvrige statsretlige litteratur er det almindeligt antaget, at regeringen ikke er retligt forpligtet til at følge folketingsbeslutninger, der pålægger eller opfordrer regeringen til at fremsætte et lovforslag med et nærmere bestemt indhold eller træffe andre foranstaltninger, jf. bl.a. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret (3. udgave ved Ole Espersen, 1980), side 313, Peter Germer, Statsforfatningsret (2. udgave, 1995), side 68, og Lars Busck, Folketingets kontrol med forvaltningen (1988), side 110 ff.

Peter Germer, a.st., og Lars Busck, a.st., side 125 ff., antager dog samtidig, at såfremt regeringen ikke agter at efterleve en beslutning, påhviler det vedkommende minister at tilkendegive dette over for Folketinget, jf. ministeransvarlighedslovens § 5.

I overensstemmelse med, hvad der således må anses for den almindelige antagelse i den statsretlige litteratur, er det Justitsministeriets opfattelse, at en minister ikke er retligt forpligtet (jf. ministeransvarlighedslovens § 5) til at fremsætte lovforslag med et nærmere bestemt indhold til opfyldelse af en folketingsbeslutning herom. Der må dog i så fald påhvile ministeren en pligt til at underrette Folketinget om regeringens overvejelser og om begrundelsen for, at regeringen ikke finder, at der bør fastsættes regler af den karakter, som beslutningen lægger op til. Efter Justitsministeriets opfattelse bør en minister følge en tilsvarende fremgangsmåde, for så vidt angår et udvalgsflertals henstillinger, der er indeholdt i f.eks. en beretning fra udvalget.

2. Med hensyn til den foreliggende beretning fra Folketingets Retsudvalg bemærkes følgende:

Folketingets Retsudvalg afgav den 2. oktober 1997 en beretning over forslag til lov om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang

i psykiatrien og retsplejeloven (Revision af psykiatriloven) (L 133). Dette lovforslag bortfaldt ved udgangen af folketingsåret 1996-97.

Det lovforslag om revision af psykiatriloven, der herefter blev fremsat for Folketinget den 14. november 1997 (L 75), indeholder i afsnit 1.b. i lovforslagets almindelige bemærkninger en redegørelse for de anbefalinger og synspunkter m.v., som er anført i Retsudvalgets beretning, jf. lovforslaget side 7-8.

I afsnit 1.c. i lovforslagets almindelige bemærkninger er på denne baggrund redegjort for de ændringer i det nye lovforslag, som tilkendegivelserne i Retsudvalgets beretning har givet anledning til, jf. lovforslaget side 8-9. I dette afsnit er der også redegjort for de overvejelser og initiativer, som Retsudvalgets beretning i øvrigt har givet anledning til.

Som eksempel kan nævnes overvejelserne om Det Etske Råds forslag om muligheden for at udfærdige en forhåndstilkendegivelse om, hvilke indgreb af tvangsmæssig karakter den enkelte patient vil foretrække. Herom er i Retsudvalgets beretning anført følgende, jf. afsnit 1.b. i lovforslagets almindelige bemærkninger:

»Retsudvalget har også overvejet Det Etske Råds forslag om muligheden for at udfærdige en forhåndstilkendegivelse om, hvilke indgreb af tvangsmæssig karakter den enkelte patient vil foretrække. Det anføres, at det må anses for at være i overensstemmelse med god psykiatrisk behandling, at man i videst muligt omfang sikrer, at patienter, der måtte have et ønske om at give en forhåndstilkendegivelse af, hvilke indgreb der findes mindst krænkende og mindst indgribende i personlighedsintegriteten, får mulighed herfor.

Retsudvalget har forstået, at det følger af reglerne for lægers journalføring, at patientens ønsker til behandlingen skal noteres i journalen. Patientens tilkendegivelser kan fremsættes ved indlæggelsen, under indlæggelsen og i forbindelse med udskrivningen, og ønskerne kan fremsættes såvel mundtligt som skriftligt. Det er udtryk for god lægeskik at inddrage patientens tilkendegivelser som vejledende for overlægen i dennes overvejelser om tilrettelæggelsen af behandlingen - også i tilfælde, hvor behandling uden patientens samtykke kommer på tale.«

Om Justitsministeriets overvejelser anføres i afsnit 1.c. i lovforslagets almindelige bemærkninger følgende: